

Štefelinovi

Moj ded Franc Štefelin se je rodil 15. februarja 1859 pri sv. Križu št. 22. Kot najstarejši

Štefelinova hiša leta 1928

sin Janeza Štefelina je posest v trajno last prevzel leta 1869. Kmetija je bila majhna, hiša je bila dograjena 1880. Poročil se je z dvajset let mlajšo Polono

Družina mojega deda Franca Štefelina leta 1930

sin Janeza Štefelina je posest v trajno last prevzel leta 1869. Kmetija je bila majhna, hiša je bila dograjena 1880. Poročil se je z dvajset let mlajšo Polono Klinar iz Plavškega Rovta. Hiša je bila majhna, vendar je dajala topel dom veliki družini z osmimi otroki. Najmlajši je bil moj ata Nikolaj. Dekleta so se poročila ali odšla od doma. Moj ata pa je ostal doma in si v isti hiši ustvaril družino. Podedovala sem to Štefelinovo hišo, v kateri sem odraščala s sestro Marico. Po pripovedovanju mojega ata Nikolaja bom opisala, kako so živeli v času, ko je on »gor rastel«. Mama Polona je umrla, ko je bil ata star dvanajst let. Moj ded Franc je gospodaril s trdo roko. Imeli so zemljo, ki je zahtevala veliko pridnih rok. Kjerkoli je bil teren malo bolj raven, tam je bila njiva. Njivo za oves so imeli celo v Črnem vrhu. Redili so konje, krave, ovce in prašiče. Ded je bil zelo dober gospodar. Poleg svoje zemlje je od Kranjske industrijske družbe najemal še zemljo na Golici, nekaj zemlje pa je dokupil. Vse so obdelovali, da

je bilo dovolj hrane. Res pa je, da so skromno živeli. Nasproti hiše je bil skalnat predel, ki ga niso mogli obdelovati. Rekli so mu »v Sovtanu«. Tam je moj ded začel kopati kamenje, ki je bilo dobro za v plavže v železarni. S konji je vozil kamenje na Javornik in Staro Savo, za kar je od Kranjske industrijske družbe dobil plačilo. Za pomoč je najel še hlapca. Tako je precej zaslužil. Vse pa je moral skrbno zapisovati, ker je bilo že takrat potrebno plačevati dohodnino. Prav zanimivo je prebrati obrazec: »Napoved osebne dohodnine za Franca Štefelina za leto 1906«. Takratni denar so bile krone. Ko so začeli v železarno voziti apnenec od drugod, je tudi moj ded nehal voziti, ker je tudi že omagal. Družino je spravil do kruha in posestvo obdržal v svojih rokah do smrti.

Napoved osebne dohodnine	
za Franca Štefelina, l. 1906	
Dohodki iz zemljišč	38
Priloge k dohodkom	22
Priloge k dohodkom iz drugega	24 99
Skupaj	
	85 29
Ostalo:	
1) plačila za prejemke iz gostinstva	40 0
2) plačila za prejemke iz gostinstva	4 78
3) plačila za prejemke iz gostinstva	30
4) plačila za prejemke iz gostinstva	300
5) plačila za prejemke iz gostinstva	24
6) plačila za prejemke iz gostinstva	7
7) plačila za prejemke iz gostinstva	128
8) plačila za prejemke iz gostinstva	10 0
9) plačila za prejemke iz gostinstva	30
	14 86
Skupaj dohodki iz gostinstva	25 99
Ostalo	19 66
	26 33
F. Štefelin	

Napoved osebne dohodnine Franca Štefelina za leto 1906

Moj oče Nikolaj Štefelin mi je večkrat dejal: «Veš, kako je bilo včasih lepo tu gori v Rovtah! Čeprav ni bilo televizije, smo se znali zabavati. Nič se nismo kregali, saj smo potrebovali drug drugega. Vsaka hiša je imela osem sosedov. To je bilo nenapisano pravilo. Mladi so se zbirali ob harmoniki, največkrat pa po nedeljski sveti maši v gostilni pri Kopišarju ali v hotelu.»

Oče je bil pevovodja v cerkvi. Na koru so peli mnogi, med njimi Blaž Smolej, Brinovčev Rok, Peredlov Tone, Pečnikov Franc, Kopišarjeva Minca, Lešnikova Katra, Bavantinova Urška, pa še mlajša Joža in Tone Kopišar. Na pevske vaje so hodili, kadar je kdo utegnil. Če pa so se pripravljali za petje na proslavah, so bile pevske vaje obvezne in pridružili so se še drugi domačini. Takrat jih je prišel učiti Kelvišarjev Pepi z Jesenic. Prevoza ni bilo, zato ga je šel vsakokrat nekdo s konjem iskat, ali Kopišarjev Joža ali Tone ali Lojz. Oče je vse

V restavraciji Vile leta 1933

to zapisoval, ker je moral plačati. Peli so praznikom primerne pesmi. Najlepše pa so peli, kadar so se zbrali v kakšni gostilni ob cvičku. Radi so zahajali v Vilo, gostilno nad našo hišo. Ata je v smehu pripovedoval, kako so nekoč za veliko noč vse pirhe, ki so jih naštrucali, odnesli v Vilo, kjer jim jih je gostilničarka pripravila v solati. Zbrali so se vsi rovtarski fantje in dekleta ter s harmoniko, petjem in plesom pričakali jutro. »Pirhe štrucat« je običaj, pri katerem eden od tekmovalcev v roki drži pirh, drugi pa po njem narahlo tolče s svojim pirhom, dokler eden ne počí. Potem zamenjata strani pirhov in vlogi. Kdor obdrži celo jajce, dobi še razbitega.

Spomin na igro Najboljši je gasilec! (15. marec 1931)

Poleg petja je vaščane družilo tudi amatersko igranje. Na oder so postavili različne igre. Poleg Kopišarjeve gostilne je stalo poslopje, ki so mu rekli Salon. Preuredili so ga v dvorano in oder. Tu so se zbirali pozimi in se zabavali ob učenju tekstov. Vsako zimo so se naučili eno igro, ki so jo predstavili v vasi in še v kakšno drugo vas so šli igrat. V letu 1931 so zaigrali Najboljši je gasilec.

Življenje pa ni bilo samo petje in igranje, tudi delati so morali. Spomladi oranje, čez leto spravilo sena, jeseni priprava drv. Pripraviti so morali dovolj krme za živino, zato so imeli travnike tudi na Golici in v Črnem vrhu. Rekli so na rovtih. Tudi mi smo imeli manjši rovt. Kadar so kosili na rovtih, so kosci stopili skupaj; kadar so kosili večje rovtve, pa so kosci drug za drugim kosili ves dan, dokler ni »rovt padel«. Tako so rekli, ko je bila vsa trava pokošena. Nato so delo prevzele grabljíce. Suho seno so na vrhu strmega rovtva naložili na veje in ga odpeljali k »svislam« (seniku). Na vrh senenega kupa pa smo zlezli otroci in tudi to je bilo zabavno. Tri ali štiri dni po spravilu sena je bil »likof« - malo boljša malica in mošt. Pa seveda harmonika. Otroci smo dobili malinovček, saj smo vse dni pridno nosili vodo iz studenca.

Seno je ostalo na rovtih do pomladi. Takrat, ko je zmanjkovalo krme in so bili domači skednji že prazni, so volí največkrat še v snegu delali pot proti rovtom.

Mnogi ljudje poznajo rovtve kot kraj Planina, mi v vasi pa vemo, kam gremo, ko rečemo: »Gremo na rovt!«